

Εφετείο Θεσσαλονίκης¹ 382/1993 (σε Συμβούλιο)

Αίτημα της Δημοκρατίας της Τουρκίας για την έκδοση τούρκων πολιτών αναγνωρισμένων πολιτικών προσφύγων από τις αρμόδιες ελληνικές αρχές – Έκδοση προσχηματική και αιτούμενη από πολιτικού σκοπού – Βασανιστήρια των εκζητούμενων στις τουρκικές φυλακές, τα οποία αποδεικνύονται από τα επίσημα έγγραφα που απέστειλε το εκζητούν κράτος δια της διπλωματικής οδού – Επιδείνωση της θέσης των εκζητούμενων, αν παραδοθούν στις τουρκικές αρχές, λόγω των πολιτικών τους φρονημάτων – Δεν πληροί τα εχέγγυα ανεξάρτητης κρίσης το Δικαστήριο της Κρατικής Ασφάλειας στη σύνθεση του οποίου συμμετέχει στρατιωτικός, ο οποίος δεν απολαμβάνει προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Τα ελληνικά δικαστήρια έχουν υποχρέωση μεταξύ άλλων να εξετάζουν αν και στη χώρα που ζητά την έκδοση εφαρμόζεται η εγγύηση της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας των δικαστών, που πρόκειται να εκδικάσουν την ποινική υπόθεση του εκζητούμενου.

Εφαρμοστέο δίκαιο :

Άρθρα 2 παρ. 1, 3 παρ. 1, 2 και 4, 12 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Έκδοσης

N. 4165/1961 «περί κυρώσεως της υπό της Ελλάδος υπογραφείσης εν Παρισίους την 13^η Δεκεμβρίου 1957 Ευρωπαϊκής Συμβάσεως Εκδόσεως» (ΦΕΚ 75, τ. Α')

Άρθρο 6 παρ. 1 του Ν.Δ. 53/1974 «περί κυρώσεως της εν Ρώμη την 4^η Νοεμβρίου 1950 υπογραφείσης Συμβάσεως δια την Προάσπισιν των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών ως και του Προσθέτου εις αυτήν Πρωτοκόλλου των Παρισίων της 20ης Μαρτίου 1952» (ΦΕΚ 256, τ. Α')

Άρθρο 1 Α 2 του Ν.Δ. 3989/1959 «περί κυρώσεως της πολυμερούς Συμβάσεως περί της Νομικής Καταστάσεως των Προσφύγων» (ΦΕΚ 201, τ. Α'), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 2 του Α.Ν. 389/1968 «περί κυρώσεως του Πρωτοκόλλου της Νέας Υόρκης της 31.1.1967 εν σχέσει προς την Νομικήν Κατάστασιν των Προσφύγων» (ΦΕΚ 125, τ. Α')

Άρθρα 28 παρ. 1 και 87 παρ. 1 Συντάγματος 1975/1986

Άρθρο 436 ΚΠΔ

Πραγματικά Περιστατικά : Η Πρεσβεία της Τουρκίας στην Αθήνα με τις από 20.4.1993 ρηματικές διακοινώσεις ζήτησε την έκδοση των Σ.Σ. και Α.Γ., τούρκων πολιτών, διωκόμενων στην Τουρκία ως μελών της τρομοκρατικής οργάνωσης ΤΚΡ/ΜΑ-ΤΙΚΚΟ. Ειδικότερα, ο πρώτος από τους εκζητούμενους διώκεται για συμμετοχή στη στρατιωτική επιτροπή της προαναφερόμενης τρομοκρατικής οργάνωσης και ο δεύτερος για κατ' εξακολούθηση παράβαση στην Τουρκία του νόμου περί όπλων και για συμμετοχή σε ληστεία τράπεζας που φέρεται ότι διεπράχθη στις 8.5.1992 στη διάρκεια της οποίας σκότωσε άτομο της ασφάλειας της τράπεζας. Ενώ δε οι ανωτέρω δύο εκζητούμενοι είχαν συλληφθεί και δικάζονταν από το αρμόδιο δικαστήριο κρατικής ασφάλειας στην Κωνσταντινούπολη απέδρασαν στις 19.2.1993 από τη φυλακή όπου κρατούνταν. Από τα συνημμένα στο αίτημα της έκδοσης δικαιολογητικά προκύπτει ότι η Τουρκία ζητά την έκδοση των Σ.Σ. και Α.Γ. μόνον για το έγκλημα της απόδρασης από τις φυλακές, ενώ στα κατηγορητήρια του Β' Πταισματοδικείου της Εγιούπ Τουρκίας που απευθύνονται στο Κακούργιοδικείο Εγιούπ αναφέρονται τα πραγματικά περιστατικά και οι αντίστοιχες διατάξεις της τουρκικής νομοθεσίας για τη χρήση πλαστών εγγράφων. Από την ακροαματική διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου και από τα έγγραφα του φακέλου προέκυψε ότι οι εκζητούμενοι είναι μέλη του παράνομου κατά την τουρκική κυβέρνηση κομμουνιστικού κόμματος ΤΚΡ/ΜΑ – ΤΙΚΚΟ και έχουν υποστεί βασανιστήρια στην Τουρκία από τις τουρκικές δικαστικές αρχές, ακριβώς γιατί ανήκουν στην εν λόγω παράνομη πολιτική οργάνωση. Εξάλλου, ο μεν πρώτος από τους εκζητούμενους εισήλθε στην Ελλάδα παράνομα στις 3.3.1993 και υπέβαλε στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης αίτηση για να του χορηγηθεί πολιτικό άσυλο, ο δε δεύτερος είχε εισέλθει παράνομα στη χώρα στις 20.4.1988 με ψευδή στοιχεία ταυ-

¹ Δημοσιευμένη σε ΠοινΧρ ΜΓ', σελ. 711.

τότητας και κατόπιν αιτήσεώς του τού χορηγήθηκε με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης άσυλο. Λαμβάνοντας υπόψη όσα αποδείχθηκαν ενώπιόν του το Συμβούλιο Εφετών Θεσσαλονίκης γνωμοδότησε κατά της έκδοσης των εκζητούμενων στην Τουρκία θεωρώντας ότι αυτή ζητήθηκε από πολιτικού σκοπού αφού αναφέρεται και επισυνάπτονται στο σχετικό αίτημα των τουρκικών αρχών όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά μόνον για το αδίκημα της απόδρασης από τις φυλακές το οποίο είναι περιορισμένης βαρύτητας. Το Συμβούλιο Εφετών έκρινε, συνεκτιμώντας το γεγονός ότι ο δεύτερος των εκζητούμενων έχει ήδη αναγνωριστεί πολιτικός πρόσφυγας από τις ελληνικές αρχές, δηλαδή αναγνωρίστηκε ότι είναι πρόσωπο για το οποίο υπάρχει φόβος να διωχθεί στη χώρα του για τις πολιτικές του πεποιθήσεις (κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 1 παρ. 2 της Σύμβασης της Γενεύης για το Καθεστώς των Προσφύγων) ότι οι αιτήσεις έκδοσης είναι προσχηματικές, επειδή συντρέχουν σοβαροί λόγοι από τους οποίους δημιουργείται η πεποίθηση ότι οι εκζητούμενοι θα διωχθούν στη χώρα τους για πολιτικούς σκοπούς και συγκεκριμένα για τα πολιτικά φρονήματά τους και την αντίθεσή τους προς το καθεστώς της Τουρκίας².

Μετά το πέρας της διαδικασίας ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών Θεσσαλονίκης ο Εισαγγελέας ενημερώθηκε ότι η Τουρκία απέστειλε δια της διπλωματικής οδού συμπληρωματικά έγγραφα που αφορούσαν στην έκδοση των προαναφερόμενων τούρκων πολιτών. Ειδικότερα, ότι διώκονται στην Τουρκία βάσει απόφασης Δικαστηρίου Κρατικής Ασφάλειας της Κωνσταντινούπολης ο μεν πρώτος για συμμετοχή σε τρομοκρατική οργάνωση, ληστεία και φόνο, ο δε δεύτερος για συμμετοχή σε τρομοκρατική οργάνωση και ένοπλη ληστεία. Για τη συζήτηση του δεύτερου αυτού αιτήματος των τουρκικών αρχών ο αρμόδιος Εισαγγελέας Εφετών όριζε νέα δικάσιμο.

Νόμω Βάσιμο: Απορρίπτεται ως αβάσιμη η αίτηση έκδοσης της Δημοκρατίας της Τουρκίας επειδή ζητείται από πολιτικού σκοπού και η θέση των εκζητούμενων – πολιτικών προσφύγων στην Ελλάδα – διατρέχει κίνδυνο να επιδεινωθεί από τα πολιτικά τους φρονήματα για τα οποία και κατέστησαν μέλη παράνομης κατά την τουρκική κυβέρνηση οργάνωσης και επειδή πρόκειται να δικαστούν από Δικαστήριο Κρατικής Ασφάλειας στο οποίο μετέχει και ένας στρατιωτικός, ο οποίος εξακολουθώντας να υπηρετεί στις ένοπλες δυνάμεις της Τουρκίας δεν απολαμβάνει προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας.

Σκεπτικό : Α) Από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 12 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Εκδόσεως που ισχύουν σύμφωνα με το άρθρο 436 παρ. 2 ΚΠΔ με την οποία προσδιορίζονται εξαντλητικά και λεπτομερειακά τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που πρέπει να υποβληθούν από το εκζητούν κράτος, προκειμένου να αποφασίσει το τελευταίο για το παραδεκτό ή μη της αιτήσεως για την έκδοση και μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνονται και εκείνα από τα οποία μπορεί, ύστερα από έλεγχο, να προκύψει η ύπαρξη ενδείξεων για την αποδιδόμενο στον εκζητούμενο κατηγορία, προκύπτει ότι για να είναι παραδεκτή η αίτηση για την έκδοση αρκεί η έκθεση των αξιόποινων πράξεων για τις οποίες αυτή ζητείται, του τόπου και του χρόνου της διάπραξής τους, του κατά νόμο χαρακτηρισμού και της παραπομπής στις νομοθετικές διατάξεις οι οποίες έχουν εφαρμογή στο προσκομιζόμενο για την υποστήριξή της ένταλμα σύλληψης ή και άλλο έγγραφο της ίδιας ισχύος, όπως μπορεί να είναι και το βούλευμα για τις πράξεις αυτές, αφού έτσι εκπληρώνεται ο σκοπός της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 12 παρ. 2 εδ. β' της προαναφερόμενης Ευρωπαϊκής Σύμβασης και δεν απαιτείται, κατά την αληθή έννοια αυτής, η με ιδιαίτερο έγγραφο που θα εκδοθεί γι' αυτόν το σκοπό έκθεση των προμνημονευθέντων στοιχείων και ότι η απειλούμενη κατά των εγκλημάτων στερητική της ελευθερίας ποινή πρέπει να είναι και κατά τα δύο δίκαια τουλάχιστον ενός έτους κατά το ανώτατο όριο της ή αυστηρότερη. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω το Συμβούλιο Εφετών έκρινε ότι είναι παραδεκτό το αίτημα έκδοσης που υπέβαλαν οι τουρκικές αρχές. **Β)** Σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής

² Απόφαση 337/1993 του Εφετείου Θεσσαλονίκης (σε Συμβούλιο), δημοσίευτη.

Σύμβασης Έκδοσης δεν χωρεί έκδοση εάν το καλούμενο μέρος έχει σοβαρούς λόγους να πιστεύει ότι η θέση του εκζητούμενου ατόμου του οποίου ζητείται η έκδοση για κάποια παράβαση του κοινού ποινικού δικαίου διατρέχει τον κίνδυνο να επιδεινωθεί μεταξύ των άλλων και λόγω των πολιτικών φρονημάτων του. Εξάλλου η εν λόγω διάταξη της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την έκδοση εμπλέκεται οργανικά και με άλλες διατάξεις άλλων πολυμερών διεθνών συμβάσεων, που τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν υπογράψει ή θα υπογράψουν μελλοντικά. Το θέμα αυτό ρυθμίζεται ρητά στην παράγραφο 4 του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Έκδοσης. Έτσι σύμφωνα με τη διάταξη της εν λόγω παραγράφου η εφαρμογή του παρόντος άρθρου δεν θίγει υποχρεώσεις, που έχουν αναληφθεί ή που θα αναληφθούν από τα συμβαλλόμενα μέρη κατά τους όρους άλλης διεθνούς σύμβασης, πολυμερούς χαρακτήρα. Μεταξύ δε των πολυμερών αυτών συμβάσεων, που αναφέρει η παραπάνω παράγραφος, συγκαταλέγεται οπωσδήποτε και η υπογραφέισα στη Ρώμη από 4.11.1950 Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών καθώς και το Πρόσθετο Πρωτόκολλο των Παρισίων της 20ης Μαρτίου 1952, που έχουν κυρώσει τόσο η Ελλάδα με το Ν.Δ. 53.1974 όσο και η Τουρκία. Ειδικότερα, στο άρθρο 6 παρ.1 της Σύμβασης αυτής ορίζεται ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσή του δικαστεί δίκαια, δημόσια και εντός λογικής προθεσμίας από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο, νομίμως λειτουργούν, το οποίο θα αποφασίσει είτε επί των αμφισβητήσεων των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως είτε επί του βάσιμου κάθε εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως. Συνακόλουθα, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η επιδείνωση της θέσης του εκζητούμενου, που αναφέρει η ανωτέρω Ευρωπαϊκή Σύμβαση, μπορεί να επέλθει όχι μόνον όταν πιθανολογείται πως το άτομο του οποίου ζητείται η έκδοση, θα καταδιωχθεί από το κράτος στο οποίο παραδίδεται για πράξη διαφορετική από εκείνη για την οποία ζητείται η έκδοση, αλλά και σε περίπτωση που αποδεικνύεται ότι η δικαστική κρίση της ποινικής υπόθεσης του διωκόμενου στην εν λόγω χώρα, δεν θα είναι δίκαιη και αμερόληπτη. Το τελευταίο αυτό ισχύει ειδικότερα όταν τα εγκλήματα που αποδίδονται στον εκζητούμενο, ανεξάρτητα από τη βαρύτητά τους και το είδος του προσβαλλόμενου έννομου αγαθού, πρόκειται να δικαστούν λόγω των πολιτικών του φρονημάτων και της αντιθέσεώς του στο ισχύον καθεστώς της χώρας, που τον διώκει, από ειδικό δικαστήριο, στη σύνθεση του οποίου μετέχουν στρατιωτικοί. Στην περίπτωση αυτή οι εν ενεργεία στρατιωτικοί, στους οποίους έχουν ανατεθεί ειδικά δικαστικά καθήκοντα, κατά τεκμήριο δεν απολαμβάνουν λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας. Εξάλλου τα ελληνικά δικαστήρια και συγκεκριμένα το Συμβούλιο Εφετών, το οποίο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί της αιτήσεως εκδόσεως αλλοδαπής χώρας, έχει υποχρέωση να εξετάζει μεταξύ των άλλων αν και στη χώρα αυτή εφαρμόζεται η εγγύηση της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας των δικαστών, που πρόκειται να δικάσουν την ποινική υπόθεση του εκζητούμενου. Πράγματι, η εν λόγω εγγύηση αποτελεί θεμελιώδη αρχή στην απονομή της δικαιοσύνης που έχει θεσπιστεί με το άρθρο 87 παρ. 1 του Ελληνικού Συντάγματος και εξασφαλίζεται όχι μόνο για τους έλληνες υπηκόους αλλά και σε κάθε αλλοδαπό που καταφεύγει στην Ελλάδα³. Το Συμβούλιο Εφετών δέχθηκε ότι ανεξάρτητα από το χαρακτηρισμό των εγκλημάτων που αποδίδονται στους εκζητούμενους, για τα οποία ζητείται η έκδοση αυτών, ως πολιτικών ή μη και ανεξάρτητα από τη βασιμότητα ή μη της κατ' αυτών κατηγορίας, υπάρχουν σοβαροί λόγοι να πιστεύεται ότι η θέση τους διατρέχει κίνδυνο να επιδεινωθεί από τα πολιτικά τους φρονήματα, για τα οποία και κατέστησαν μέλη της προαναφερόμενης παράνομης τουρκικής οργάνωσης. Οι λόγοι αυτοί αποκλείουν την έκδοση, δικαιολογούνται από το γεγονός ότι οι ίδιοι κατά το χρόνο της κατά το παρελθόν κράτησής τους από τα εντεταλμένα όργανα της Δημοκρατίας της Τουρκίας υπέστησαν βασανιστήρια (όπως προκύπτει από τις φωτογραφίες και τις ιατροδικαστικές εκθέσεις) καθώς και από το γεγονός ότι θα δικαστούν από το Δικαστήριο Κρατικής Ασφάλειας της Κωνσταντινούπολης το οποίο έχει

³ Απόσπασμα από την πρόταση του Εισαγγελέα Δ. Σιδέρη, βλ. αναλυτικά ΠοινΧρ ΜΓ', σελ. 716.

συσταθεί ειδικώς για την εκδίκαση εγκλημάτων που είναι της ίδιας φύσης με αυτά που αποδίδονται στους εκζητούμενους, το οποίο δεν παρέχει τα εχέγγυα ανεξάρτητης κρίσης, καθόσον στη σύνθεσή του συμμετέχει και ένας στρατιωτικός, ο οποίος εξακολουθεί να υπηρετεί, ως αξιωματικός, στις ένοπλες δυνάμεις της Δημοκρατίας της Τουρκίας και δεν απολαμβάνει προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας. Κατά τη διαμόρφωση της κρίσης του για τη βασιμότητα της υπό κρίση αίτησης έκδοσης το Συμβούλιο Εφετών συνεκτίμησε το γεγονός ότι αμφότεροι οι εκζητούμενοι έχουν την ιδιότητα του πολιτικού πρόσφυγα, όπως αυτή προσδιορίζεται από τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το Καθεστώς του Πρόσφυγα και το Πρωτόκολλο της Νέας Υόρκης.

Το Συμβούλιο Εφετών Θεσσαλονίκης γνωμοδότησε κατά της έκδοσης των Τούρκων πολιτικών προσφύγων στην Τουρκία.